

Seat No. : _____

DA-107

December-2020

M.A., Sem.-III

501 : Sanskrit

(कादम्बरी-शूकनासोपदेशः – नियतांशः)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- सूचना : (1) विभाग-I मां द्वरेक प्रश्न समान गुण धरावे छे.
Instructions : All Question in Section I carry equal marks.
(2) विभाग-I मांथी कोईपण त्रण प्रश्नना जवाब लभो.
Write the answer to any **three** questions from section-I.
(3) विभाग-II मां प्रश्न 9 इरज्यात छे.
Question 9 in Section-II is Compulsory.

विभाग-I / SECTION – I

1. नीयेनामांथी कोईपण ते इकरानो अनुवाद करो : 14

Translate any **two** of the following passages :

- (1) गर्भेश्वरत्वमभिनवयौवनत्वमप्रतिमरूपत्वममानुषशक्तित्वं चेति महतीयं खल्वनर्थपरंपरा । सर्वाविनयानामे -कैकमप्येषामायतनं किमुत समवायः । यौवनारम्भे च प्रायः शास्त्रजलप्रक्षालननिर्मलापि कालुष्यमुपयाति बुद्धिः । अनुज्झितधवलतापि सरागैव भवति यूनां दृष्टिः । अपहरति च वात्येव शुष्कपत्रं समुद्भूतरजोभ्रान्तिरतिदूरमात्मेच्छया यौवनसमये पुरुषं प्रकृतिः । इन्द्रियहरिणहारिणी च सततमतिदुरन्तेयमुपभोगमृगतृष्णिका ।
- (2) यथा यथा चेय चपला दीप्यते तथा तथा दीपशिखेव कज्जलमलिनमेव कर्म केवलमुद्रमति । तथाहि इयं संवर्धनवारिधारा तृष्णाविषवलिलीनां व्याधिगीतिरिन्द्रियमृगाणां परामर्धमलेखा । सच्चरितचित्राणां विभ्रमशय्या मोहदीर्घनिद्राणां निवासजीर्णवलभी धनमदपिशाचिकानां तिमिरोद्गतिः शास्त्रदृष्टीनां पुरःपाताका सर्वाविनयानामुत्पत्तिनिम्नगा क्रोधावेगग्राहाणामापानभूमिर्विषयमधूनां संगीतशाला भ्रूविकारनाट्यानामा-वासदरी ।
- (3) अपगतमले हि मनसि स्फतिकमणाविव रजनिपरगभस्तयो विशन्ति सुखमुपदेशगुणाः । गुरुवचनममलमपि सलिलमिव महदुपजनयति श्रवणस्थितं शूलमभव्यस्य । इतरस्य तु करिण इव शङ्खाभरणमाननशोभासमुदयमधिकतरमुजनयति । हरति च सकलमतिमलिनम-प्यन्धकारमिव दोषजातं प्रदोषसमयनिशाकर इव गुरुपदेशः । प्रशमहेतुर्वयः परिणाम इव पलितरूपेण शिरसिजजालममलीकुर्वन्गुणरूपेण तद्व परिमणयति । अयमेव चानास्वादितविषयरसस्य ते काल उपदेशस्य ।

2. કથાના લક્ષણો કહી “કાદમ્બરી” ને કથા તરીકે મૂલવો. 14
3. નીચેના પર સવિસ્તાર નોંધ લખો : 14
 - (1) ઉપદેશસ્ય પૂર્વભૂમિકા ।
 - (2) ચન્દ્રાપીડસ્ય પાત્રાલેખનમ્ ।
4. નીચેના પર વિવરણાત્મક નોંધ લખો : 14
 - (1) લક્ષ્મ્યા દૂષણાનિ ।
 - (2) શૂકનાસોપદેશ:
5. કાદમ્બરી કથાની દશકુમારચરિત કથા સાથે તુલના કરો. 14
6. કાદમ્બરી કથાની વાસવહત્તા કથા સાથે તુલના કરો. 14
7. “ગદ્યં કવીનાં નિકષં વદન્તિ” આ વિધાનના સંદર્ભમાં બાણની સિદ્ધિઓ મૂલવો. 14
8. કથા અને આખ્યાયિકાનો ભેદ સમજાવીને સંસ્કૃત ગદ્યની વિશેષતાઓ લખો. 14

વિભાગ-II / SECTION – II

9. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો. 8
 Answer the following questions by choosing the correct option.
 - (1) વ્યક્તિને ગૌરવ અને મોટાઈ કોણ આપે છે ?

(a) ધન	(b) ગુરુનો ઉપદેશ	(c) સોબત
--------	------------------	----------
 - (2) લક્ષ્મી મોહનો ગુણ કોની પાસેથી લાવી છે ?

(a) પારિજાત	(b) ચન્દ્ર	(c) કાલકૂટ
-------------	------------	------------
 - (3) શૂકનાસ લક્ષ્મીને શાના મૂળ તરીકે ઓળખાવે છે ?

(a) આપત્તિઓના મૂળ	(b) સત્કર્મના મૂળ	(c) દુષ્ટકર્મના મૂળ
-------------------	-------------------	---------------------
 - (4) ધૂર્તો કયા શાસ્ત્રને પ્રમાણ માને છે ?

(a) કૌટિલ્યશાસ્ત્રને	(b) ધર્મશાસ્ત્રને	(c) ન્યાયશાસ્ત્રને
----------------------	-------------------	--------------------
 - (5) શ્રીહર્ષ બાણભટ્ટને વેશ્યવાણીકવિચક્રવર્તિન: નું બિરુદ કોણ આપે છે ?

(a) વિક્રમાદિત્ય	(b) શ્રીહર્ષ	(c) શૂકનાસ
------------------	--------------	------------
 - (6) તિલકમંજરીના કર્તા કોણ છે ?

(a) વિશ્વેશ્વર	(b) ધનપાલ	(c) આર્યશૂર
----------------	-----------	-------------
 - (7) ગુણાદ્યની કઈ કથા પ્રસિદ્ધ છે ?

(a) કથાસરિત્સાગર	(b) બૃહત્ કથા	(c) બૃહત્કથામંજરી
------------------	---------------	-------------------
 - (8) આખ્યાયિકામાં કથાનક કોના દ્વારા રજૂ થાય છે ?

(a) પ્રતિનાયક દ્વારા	(b) નાયક દ્વારા	(c) લેખક દ્વારા
----------------------	-----------------	-----------------